

INDLÆG

Af Kurt Terpgaard-Jensen

En hyldest til fællesskabet – set fra en bjergtop i Portugal

Politiken bringer for tiden en meget relevant artikelserie med en hyldest til venskabet. Men det er ikke kun venskabet som fortjener en hyldest – det gælder også fællesskabet i den større skala.

Der findes mange forskellige former for fællesskaber. Interesfefællesskaber eller mere lukkede fællesskaber, men et nyt begreb – det autentiske fællesskab er dukket op. Et fællesskab som beror på, at man tager aktivt del i et fælles ansvar og aktivt bidrager. Et fællesskab, som er inkluderende og baseret på brede og fælles værdier.

Fællesskabet som er baseret på det lidt forslidte ord solidaritet har fået en genfødsel i ordet samfundssind – et ord som var ved at gå i glemmebogen er blevet frisket op.

Igennem kriser får vi brug for hinanden og får forståelse for, at der skal tages hensyn.

Vi har i Danmark været fælles om at bekæmpe coronavirussen. Vi har stået sammen og vist en vej frem, som kan få stor betydning for rigtig mange mennesker og for samfundets udviklingsmuligheder.

Det kunne måske blive en ny begyndelse for det fællesskab, som havde så stor betydning i mange lokalsamfund tidligere. En tid hvor man var afhængige af hinanden praktisk og økonomisk, men også et fællesskab som var vigtigt for de sociale relationer.

Værdien af både venskabet og fællesskabet er blevet bekræftet under pandemien. Senest for nylig af vores fodboldlandshold, hvor både venskabet og det at stå sammen viste sin sande styrke. Mange danskere viste emotionelt at disse værdier ligger dybt i os.

Dette indlæg beskriver en særlig form for fællesskab – et fællesskab om en ny ferieform, som måske kan blive til glæde for rigtig mange i fremtiden?

Et feriefællesskab i Portugal

Vi er nogle som har valgt en ferieform, hvor fællesskabet er omdrejningspunktet – ferie i et andelsbaseret feriekompleks i udlandet. Ikke timeshare som er noget helt andet. Nej et ægte fællesskab, hvor man ejer sammen og hvor fællesskabet er ryggraden i ejerskabet.

Vi er ca. 300 danskere (og nogle ganske få udlændinge), som på andelsbasis ejer en tidligere portugisisk Pousada (en historisk bygning fra 1940'erne, der frem til 2008 var rammen om et statsdrevet hotel). Ejendommen består nu af 36 renoverede eller ombyggede lejligheder, fællesrum, swimmingpool, tennisbane og ca. 4 ha jord. Vi har egen vinmark, olivenlund, frugttræer mmm. Vi kalder stedet ”Coracao do Algarve” – Algarves hjerte.

Den daglige drift styres af en bestyrelse, som vælges årligt af generalforsamlingen. Vi har egne vedtægter og bestemmer selv, hvordan fremtiden og fællesskabet skal udvikles. 50 andelshavere er aktive i 8 faste udvalg, som tager ansvar for bygninger, park, energiforsyning, fælles aktiviteter, kommunikation mv.

Vi udvikler fortsat vores sted. Bæredygtighed og samspil med lokalsamfundet er kerneværdier og vi har bl.a. opført et større solcelleanlæg til produktion af egen strøm. CO2 kompensation er i spil, så rejserne derned kan blive CO2 neutrale mmm.

En andel giver ret til 6 uger i en to værelses lejlighed eller 12 uger i en et værelses hvert år. Man booker selv lejlighed og tidspunkt på andelsselskabets hjemmeside.

Hvis nogen skulle få lyst til at vide mere, kan vi anbefale et kig på andelsselskabets hjemmeside: www.coracao-do-algarve.dk.

Ferie i Portugal

Vores ferieform giver mulighed for et fællesskab, som på mange måder er anderledes, men også meget givende.

Man kan være helt privat i egen lejlighed eller mødes omkring de ugentlige begivenheder, uanset om det er fællesspisning, vandreture, cykelture, golf, bridge eller hvad der nu bliver taget initiativ til.

Mange vil mene, at det er begrænset hvad man kan opleve ved at vende tilbage til det samme sted igen og igen, men der tager man helt fejl. Der er altid noget helt nyt at opleve. Alene årstiderne er meget forskellige, selv om vejret det meste af tiden er ret stabilt og med meget sol. Der er altid andre farver og nye ting som blomstrer. En ny vandrerute eller en golfbane, som man ikke har spillet før.

Der er stor begejstring omkring det nye fællesskab, når andelshaverne mødes med deres venner og familie i Danmark. Så meget at der nu er venteliste for at blive andelshaver.

Corona-pandemien satte for en tid en naturlig begrænsning på benyttelsen af vores ferieparadis. Der var stor spænding om, hvorvidt det ville betyde et øget salg af andele (og samtidig en meget lille købelyst). Bekymringen har vist sig ubegrundet, og tiden med færre besøg på stedet blev til gengæld brugt til større reparationsarbejder og vedligehold.

Stor var glæden i maj da Portugal igen blev åben for udlændinge - og gensynsglæden med de andre andelshavere ikke mindst.

Fællesskabets anatomi

Nogle vil nok mene, at de 300 andelshavere et stykke ad vejen ligner hinanden. De fleste er fyldt 60, en god del også 70, og 80+ er nu ved at blive en voksende skare. Derfor er mange grå i toppen, og en del har mistet noget af ungdommens fysiske spændstighed.

Men under denne overflade gemmer sig en broget flok, som repræsenterer vidt forskellige grupper i samfundet. En flok med meget forskellige kompetencer, som kommer fællesskabet til gode med den decentrale organisation der er opbygget.

Økonomien i andelsselskabet betyder, at de fleste kan være med. Uddannelses- og erhvervsmæssigt rummer gruppen mange forskellige erfaringer og perspektiver på livet, og det kommer bl.a. til udtryk, når andelshaverne tegner og fortæller for hinanden i forbindelse med de ugentlige fællesspisninger. Én har spændende barndomserindringer fra Københavns Drengekor, en anden er astrofysiker og fortæller gerne fra forskningens frontlinje. Én har rejst verden tynd som ingeniørrådgiver og beretter om sine oplevelser, og en anden spiller rockmusik for alle os andre. Selv tunge emner som aktiv dødshjælp er blevet sat under lup på disse værdifulde aftener.

De mange kompetencer kommer også i spil, når andelsselskabet skal udføre sine praktiske opgaver. Vi har bygningskyndige ingeniører blandt os, og vi har hortonomer, som hurtigt sætter sig ind i stedets betingelser for nye planter. Nogle andelshavere er vant til at arbejde sammen med udenlandske myndigheder og firmaer (selv om portugisisk nu er et svært sprog og en ret fremmed kultur).

Med vores alderssammensætning vil der blandt de 300 andelshavere være nogle stykker, som vi hvert år desværre må tage afsked med. Men også her viser fællesskabet sin styrke. Vi har efterhånden en del eksempler på, at de efterladte ikke blot beholder deres andele, men også intensiverer deres brug af stedet som et socialt holdepunkt i deres nye liv som enker og enkemænd.

Hvad er perspektiverne?

Coracao do Algarve er et eksempel på en ny type fællesskab, og vi kan se, at denne model for tiden breder sig til andre lignende steder i forskellige sydeuropæiske lande.

Det er opløftende at se, hvordan udlængslen efter sol og fællesskab i den tredje alder også frigør slumrende kræfter og erfaringer hos flere og flere 60+-ere.

Det er der flere perspektiver i.

For det første får vi genoplivet den gode, gamle danske andelstanke og afprøvet forskellige modeller for den praktiske organisering. Andelstanken viste sig produktiv, da landbrugssamfundet i slutningen af 1800-tallet skulle løse fælles opgaver omkring mælkeproduktion, slagteri og indkøb. Den har måske også noget at byde på, f.eks. når vores moderne samfund skal videreudvikle sine demokratiske processer eller gennemføre den grønne omstilling på en solidarisk måde. Små andelsselskaber som vores kan i virkeligheden betragtes som laboratorier for fremtidens samfund.

For det andet vil feriefællesskaber under behagelige himmelstrøg muligvis være en af de bedste vitaminpiller til ældre, der ellers trues af sygdomme, overvægt og andre dårligheder.

For det tredje håber vi, at et fællesskab som vores med sine fælles aktiviteter og gensidige inspiration kan være med til at vise vejen ud af ensomhed og isolation for mange ældre.

Hvis blot en mindre del af ovenstående går i opfyldelse, og vi hertil lægger den store fornøjelse, som det er at komme tilbage til Portugal igen og igen og igen – og dermed lære et fremmed lokalsamfund at kende som andet end en fortravlet turist – vil vi blot sige tak.

Tak til hinanden i andelshaverkredsen, tak fordi vi (ofte lidt tilfældigt) blev opmærksomme på denne mulighed - og endelig tak til Stig Jørgensen, som i sin tid købte den nedlukkede Pousada af den portugisiske stat – og påtog sig den store opgave at ombygge hotellet og sælge andele til os alle sammen.

Måtte vores eksempel være til inspiration for andre, der vil gøre det samme et andet sted – eller udvikle nye typer fællesskaber for os, der har fået nok af den overdrevne individualisering i det moderne samfund.

Mange nye venskaber er det blevet til i en sen alder. Et ekstra privilegium ved vores valgte ferieform.

Lad os derfor hylde både venskabet men sandelig også fællesskabet og håbe, at de kan bidrage til nye positive udviklinger i et ellers fantastisk velfærdssamfund. Et velfærdssamfund som står over for mange nye udfordringer i fremtiden.